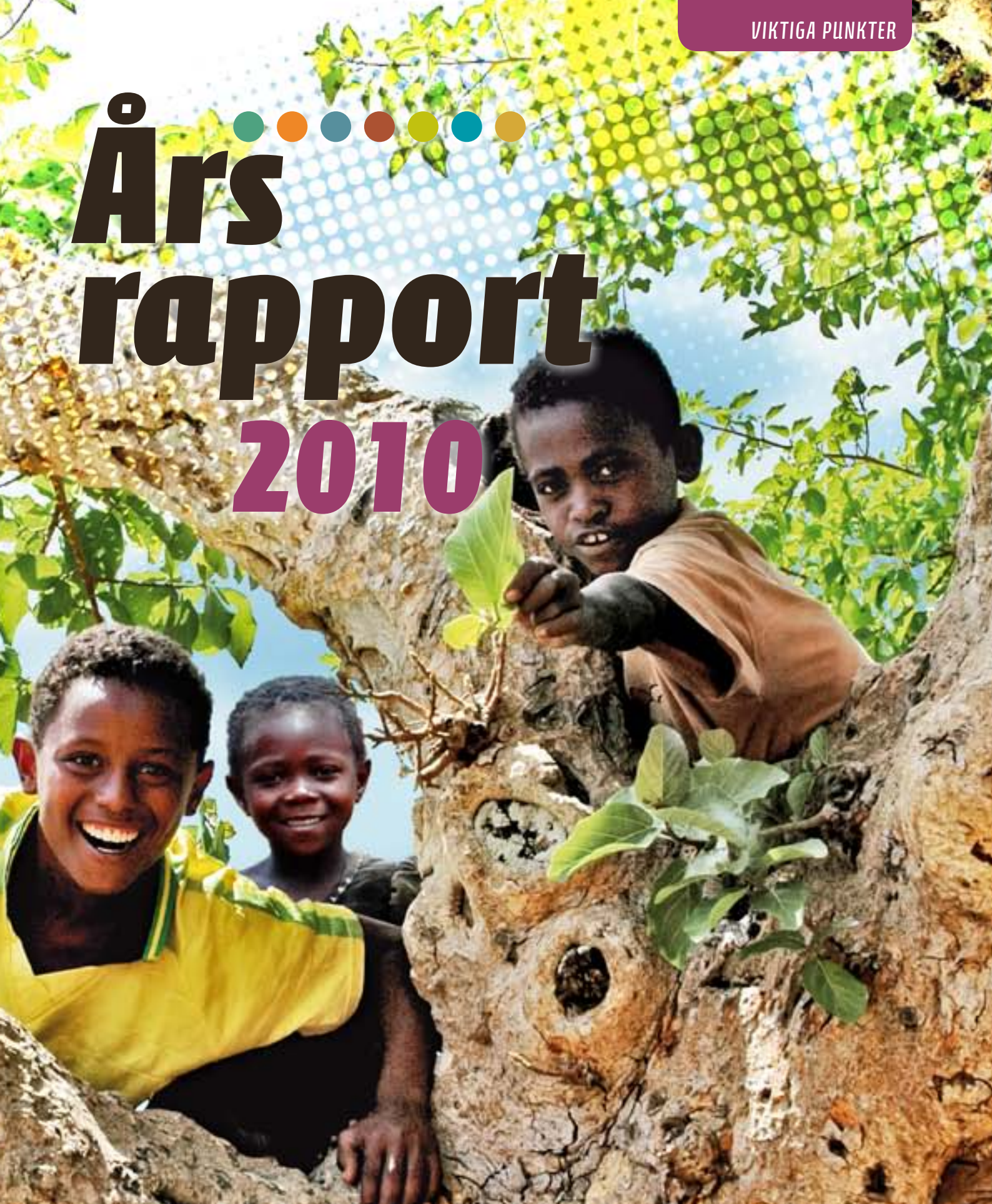

Års rapport 2010

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

*genomförandet av Europeiska unionens
utvecklings- och biståndspolitik
under 2009*

Europeiska kommissionen

Byrån för samarbete EuropeAid

Rue de la Loi 41 | 1049 Bryssel, BELGIUM

Fax: + 32 22996407

E-post: europeaid-info@ec.europa.eu

Webbplatser

- <http://ec.europa.eu/world>
- <http://ec.europa.eu/europeaid>
- <http://ec.europa.eu/development>
- http://ec.europa.eu/external_relations

På baksidan av denna publikation finns en cd-romskiva med 2010 års rapport i dess helhet (på engelska och franska). På skivan finns också EU:s givaratlas för 2009, fallstudier och videoklipp om externt bistånd.

På webbplatsen nedan hittar du även rapporten i dess helhet (på engelska och franska) samt Viktiga punkter (på 22 av EU:s officiella språk):

- http://ec.europa.eu/europeaid/multimedia/publications/publications/annual-reports/2010_en.htm

Båda publikationerna kan beställas från
europeaid-info@ec.europa.eu

Viktiga punkter
2010

Varken Europeiska kommissionen eller något ombud för kommissionen kan göras ansvarig för hur denna information används.

Foton: © EU utom fotot på s. 8 (C. Graz).

© Europeiska unionen, 2010

Kopiering är tillåtet under förutsättning att källan uppges.

Kataloguppgifter finns i slutet av publikationen.

Layout/grafiska tjänster före tryckning: Tipik Communication Agency.

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2010

Tryckt i Belgien, september 2010.

Tryckt på återvunnet papper som tilldelats gemenskapens miljömärke
Blomman för grafiskt papper (www.ecolabel.eu).

Förord

Europeiska unionen och de 27 medlemsstaterna bekräftade under 2009 åter sin ställning som den största givaren av utvecklingsbistånd i världen. De svarade för mer än hälften (48,2 miljarder euro) av det globala offentliga utvecklingsbiståndet. Europeiska kommissionen betalade ut 10 miljarder euro av detta belopp. Utvecklingsbiståndet är en sak som vi kan vara stolta över, särskilt med tanke på att vi kan se framsteg i riktning mot att uppnå millennieutvecklingsmålen och minska fattigdomen.

År 2009 var ett besvärligt år runt om i världen. De problem som livsmedelspriskrisen lett till förvärrades av den ekonomiska och finansiella krisen, som drabbade oss alla hårt men utvecklingsländerna hårdast. Detta innebar att snabba och effektiva åtgärder från Europeiska unionens sida var nödvändiga.

Unionens åtgärder var ambitiösa och vittomspännande. 215 miljoner euro avsattes för att hjälpa elva länder i Afrika och två länder i Västindien att minska underskotten i statsbudgeten för 2009. Den "livsmedelsmekanism" som EU inrättade i slutet av 2008 för att hantera livsmedelspriskrisen gav unionen ytterligare en plattform för att hjälpa de länder där behoven är störst. Av det belopp på 1 miljard euro som unionen gjorde utfästelser om inom ramen för livsmedelsmekanismen hade 837 miljoner anslagits vid utgången av 2009. Europeiska unionen förpliktade sig också att göra 7,2 miljarder euro tillgängliga under perioden 2010–2012 i syfte att bistå utvecklingsländer att anpassa sig till klimatförändringarna och gå över till strategier för koldioxidnsål utveckling.

Det sätt som biståndet tillhandahålls på och verkningarna av biståndet är av central betydelse. Kommissionen fortsatte under 2009 sitt arbete med att göra biståndet mer effektivt, genom utökad användning av utvecklingsländernas egna system för att kanalisera bistånd och genom förbättring av samordningen mellan givarna och förbättring av kvaliteten på det tekniska samarbetet. Den har stått i förgrunden för de initiativ som antagits av de s.k. högnivåforumen för biståndseffektivitet och har fungerat som katalysator och samordnare för att förbättra synergierna mellan EU-medlemsstaterna.

Kommissionen fortsatte under 2009 att bygga ut förbindelserna med partnererna runt om i världen. Den antog ett meddelande med en ny policyram för förbindelserna mellan EU och Latinamerika. Den gemensamma strategin Afrika–EU byggdes ut ytterligare, och det hölls ett första toppmöte mellan EU och Pakistan.

Att uppnå millennieutvecklingsmålen är fortfarande en uppgift som har högsta prioritet. I syfte att bidra till att forma diskussionen under 2010, särskilt inför FN:s toppmöte om millennieutvecklingsmålen i september 2010, utarbetade kommissionen under 2009 förberedande dokument på millennieutvecklingsmålen kärnområden (såsom hälsa, utbildning, jämställdhet och annan mänsklig utveckling).

Offentliggörandet av denna rapport ger oss möjlighet att se tillbaka på de framsteg som gjorts, men också att titta närmare på vad som kan göras bättre framöver. Detta kommer att stå i centrum för mig när vi utarbetar våra strategier för detta nya decennium i utvecklingsarbetet.

Andris Piebalgs
Kommissionsledamot med ansvar för utvecklingsfrågor

Svar på globala utmaningar

År 2009 var ett besvärligt år runt om i världen. Verkningarna av livsmedelspriskrisen 2007–2008 förstärktes av den ekonomiska och finansiella krisen, som ledde till en global recession. Europeiska unionen handlade snabbt för att mildra de negativa konsekvenserna för unionens partnerländer. Den intensifierade också sina ansträngningar för att se till att kriserna inte skulle äventyra framstegen under de senaste åren i riktning mot uppnåendet av millennieutvecklingsmålen (MDG).

Den "livsmedelsmekanism" som EU inrättade i slutet av 2008 för att hantera livsmedelspriskrisen gav unionen ytterligare en plattform för konkreta åtgärder. Av det belopp på 1 miljard euro som unionen gjorde utfästelser om inom ramen för livsmedelsmekanismen hade 837 miljoner anslagits vid utgången av 2009. (Ett av syftena med mekanismen är att överbrygga den kritiska luckan i tiden mellan katastrofbistånd och medellångsiktigt till långsiktigt utvecklingsbistånd.) Läget särskilt i de fattigare länderna förvärrades av den ekonomiska och finansiella krisen, som började under andra halvåret 2008. Man räknar med att kriserna kommer att leda till att mellan 40 och 80 miljoner människor i utvecklingsländerna hamnar i absolut fattigdom. På grundval av förslag som lades fram av Europeiska kommissionen i april 2009¹ enades unionen om en serie övergripande, snabba, målinriktade och samordnade åtgärder. Som ett resultat av detta hade det redan i slutet av året avsatts 215 miljoner euro inom ramen för den s.k. sårbarhetsflex(ibilitets)-mekanismen, för att hjälpa elva länder i Afrika och två länder i Västindien att minska underskotten i statsbudgeten för 2009: 160 miljoner hade betalats ut vid utgången av 2009 och 55 miljoner skulle betalas ut under första kvartalet 2010. Halvtidsöversynen 2009 av landsstrategidokumenten inträffade vid en särskilt lämplig tidpunkt och gjorde det möjligt för unionen att anpassa de enskilda samarbetsprogrammen med utvecklingsländerna till de ändrade omständigheterna.

Kommissionen spelade en proaktiv roll i olika internationella forum (särskilt i G8, G20 och FN) för att säkerställa att den ekonomiska och finansiella

krisens konsekvenser för de fattigaste länderna beaktades till fullo och se till att särskilda åtgärder vidtogs för att hjälpa dessa länder.

År 2009 kännetecknades också av förstärkta ansträngningar att ta itu med följderna av klimatförändringarna. Inför klimatförhandlingarna i Köpenhamn i december 2009 intensifierade EU samarbetet och dialogen med utvecklingslandsparterna. Kommissionen offentliggjorde ett meddelande – *Ökade internationella medel för klimatfrågan: ett europeiskt utkast till Köpenhamnsförhandlingarna*² – i syfte att understödja utvecklingsländerna i deras kamp mot klimatförändringarna. I december 2009 godkände EU "snabbstartfinansiering" till ett belopp av 2,4 miljarder euro per år under perioden 2010–2012 i syfte att bistå utvecklingsländer att anpassa sig till klimatförändringarna, gå över till strategier för koldioxidsnål utveckling och förbereda sig på att hantera de mer omfattande belopp för åtgärder för begränsning av och anpassning till klimatförändringarna som unionen gjort utfästelser om för perioden efter 2012. Under 2009 anslogs också 35 miljoner euro till den globala klimatförändringsalliansen (Global Climate Change Alliance, GCCA) i syfte att understödja de fattiga länder som är mest utsatta för klimatförändringarna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små östater under utveckling (Small Island Developing States, SIDS). I februari 2009 offentliggjorde kommissionen meddelandet *EU:s strategi för stöd till katastrofförebyggande i utvecklingsländerna*³. Tanken bakom meddelandet är att minska följdverkningarna av katastrofer för de mest utsatta länderna genom en förbättring av katastrofförebyggandet.

Livliga förbindelser med omvärlden

Under 2009 höll Europeiska unionen toppmöten med flera viktiga aktörer på den globala scenen, t.ex. med Kina, Indien och Ryssland.

De politiska förbindelserna med Latinamerika fortsatte att intensifieras under året. I september antog kommissionen ett meddelande med en ny policyram för förbindelserna mellan EU och Latinamerika. I december inrättades investeringsinstrumentet för Latinamerika (Latin America Investment Facility,

1 I meddelandet Att hjälpa utvecklingsländerna hantera finanskrisen.

2 KOM(2009)475 slutlig, 10.9.2009.

3 KOM(2009)84 slutlig/2, 23.02.2009.

LAIIF), som tilldelades ett första anslag på 10,8 miljoner euro. Tanken är att bidrag från instrumentet ska hjälpa till att mobilisera lån från finansinstitut för investeringar bl.a. på transport-, energi- och miljöområdet, på det sociala området och i den privata sektorn.

Förhandlingarna med gruppen av länder i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet (AVS-länderna) om den andra revideringen av Cotonouavtalet inleddes formellt i maj 2009. Under 2009 inleddes även halvtidsöversynen inom ramen för tionde Europeiska utvecklingsfonden (EUF). Syftet med översynen är att utvärdera framstegen hittills och uppdatera samarbetsstrategin och de finansiella anslagen för de berörda länderna.

Det strategiska partnerskapet med Afrika inom ramen för den gemensamma strategin Afrika–EU byggdes ut ytterligare i syfte att parterna gemensamt ska ta itu med kontinentala och globala problem. Den politiska dialogen intensifierades, och utarbetandet av vägledande tidsplaner för genomförandet för de åtta temapartnerskapen ledde till konkreta framsteg som var till gagn för båda kontinenterna.

Med utgångspunkt i Sydafrikas starka engagemang i konflikthantering i Afrika intensifierade EU och Sydafrika under 2009 sin dialog om freds- och säkerhetsfrågor.

I juni 2009 hölls det första toppmötet mellan EU och Pakistan, i Bryssel. I november 2009 slutfördes förhandlingarna mellan EU och Irak om ett partnerskaps- och samarbetsavtal, som enligt planerna ska undertecknas under 2010. Avtalet kommer att utgöra den allra första rättsliga grunden för förbindelserna mellan EU och Irak.

Inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken beviljades 25 projekt under perioden 2008–2009 på transport-, energi- och miljöområdet, på det sociala området och i den privata sektorn med bidrag på ett sammanlagt belopp av 170 miljoner euro från investeringsinstrumentet för grannskapet (*Neighbourhood Investment Facility*, NIF). Dessa medel hjälpte till att mobilisera investeringslån på 7,35 miljarder euro från internationella finansinstitut.

Fortsatta ansträngningar för att uppnå millennieutvecklingsmålen

På det hela taget har det gjorts framsteg under de senaste åren i fråga om olika millennieutvecklingsmål och i fråga om de indikatorer som används för att mäta uppnåendet av dessa mål. Framstegen är emellertid ojämna och vissa länder och regioner (särskilt i Afrika söder om Sahara) släpar efter. Utsikterna till varaktiga framsteg undermineras dessutom av den globala ekonomiska och finansiella krisen i kombination med klimatförändringarna och verkningarna av de tidigare livsmedels- och oljekriserna.

Under 2009 utarbetade kommissionen förberedande dokument på millennieutvecklingsmålen kärnområden (såsom hälsa, utbildning, jämställdhet och annan ”mänsklig utveckling”). Antagandet

under 2010 av policyer på dessa områden kommer att forma den interna diskussionen i EU om millennieutvecklingsmålen och ge näring åt EU:s bidrag till FN:s toppmöte om millennieutvecklingsmålen i september 2010. Kommissionen är angelägen om att Europeiska unionen ska enas om en heltäckande strategi för hur framstegen i riktning mot att uppnå millennieutvecklingsmålen till 2015 ska kunna påskyndas och hur de framsteg som uppnås ska kunna befästas så att de blir hållbara. Bland de förberedande dokumenten fanns även flera nya initiativ (t.ex. meddelandet *Samarbete med utvecklingsländer för att främja god förvaltning i skattefrågor och meddelandet EU:s policyram för att hjälpa utvecklingsländer att stärka livsmedelsförsörjningen*).

Kommissionen fortsatte att via ett stort antal olika instrument och kanaler (bl.a. budgetstöd) tillhandahålla stöd på områdena hälsa, utbildning, sysselsättning, socialt skydd och kultur i syfte att stärka de nationella systemen i utvecklingsländerna och anpassa biståndet till den nationella politiken på dessa områden.

Immunisering är barnets bästa livvakt

En låg immuniseringstäckning i Nigeria ledde till en ökning i antalet dödsfall bland barn som drabbats av sjukdomar såsom mässling. Europeiska kommissionen har sedan juni 2004 hjälpt till att bygga upp en rutinmässig immunisering, genom att finansiera projektet EU Prime (*Partnership to Reinforce Immunisation Efficiency*). Syftet med projektet är att göra folk medvetna om problemen, bygga upp kapaciteten hos de anställda inom hälso- och sjukvården, främja samarbete med andra berörda parter och rent allmänt understödja statsförvaltningen i dess arbete med att förbättra immuniseringen.

Tack vare projektet har immuniseringstäckningen ökat kraftigt (från 1,7 % till över 80 %) och mer än 6 000 anställda inom hälso- och sjukvården fått särskild utbildning.

Kommissionen fortsatte också att spela en aktiv roll i den globala fonden för bekämpning av hiv/aids, tuberkulos och malaria, i sin egenskap av företrädare för EU och styrelsemedlem i fonden (där unionen är en viktig bidragsgivare: 872,5 miljoner euro under perioden 2002–2009). Kommissionen blev även aktivt involverad i den globala alliansen för vacciner och immunisering. I ”Utbildning för alla – snabbspårsinitiativet”, där kommissionen är ständig medlem av styrelsen, inriktade den sig på biståndseffektivitet, bräckliga staters behov och samhällsstyrningsfrågor.

Kommissionen intensifierade sina ansträngningar att föra millennieutvecklingsmålet om jämställdhet framåt. Under 2009 tillhandahölls stöd till icke-statliga aktörer i syfte att bekämpa analfabetism bland vuxna och främja kvinnors ägande av egendom.

I linje med det sjunde millennieutvecklingsmålet inriktade sig kommissionen även på viktiga miljöfrågor såsom klimatförändringarna, ökenspridning, biologisk mångfald samt bevarande av fiskeresurser och skogar. Den fortsatte också att understödja utvecklingsländerna i syfte att förbättra deras kapacitet att genomföra de multilaterala avtalen på miljöområdet.

uppgifter samt tillhandahållit stöd för att förbättra utvecklingsländernas statistikkapacitet. Bilden ser mycket ljusare ut än under tidigare år, men de indikatorer som används för att mäta uppnåendet av millennieutvecklingsmålen uppvisar fortfarande väsentliga brister.

Att se till att politiken förblir relevant och målinriktad

I det europeiska samförståndet om utveckling⁴ fastlades för första gången en gemensam vision för EU:s åtgärder på medlemsstats- och unionsnivå i utvecklingssamarbetet. Huvudkomponenterna i det europeiska samförståndet utgörs av mer bistånd, bättre bistånd, en konsekvent politik för utveckling (*Policy Coherence for Development, PCD*) samt fokus på Afrika. Under 2009, fyra år efter att det antagits, gjorde kommissionen en preliminär utvärdering av genomförandet av det europeiska samförståndet, som har blivit en allmänt accepterad och värdefull referenspunkt för aktörerna i utvecklingssamarbetet.

Enbart bistånd är inte tillräckligt för att hjälpa de fattigaste länderna att utvecklas. Kommissionen har därför under de senaste åren bemödat sig om att säkerställa att Europeiska unionens politik på alla relevanta områden ligger i linje med unionens ansträngningar för att se till att millennieutvecklingsmålen uppnås: en konsekvent politik för utveckling är ett nödvändigt bidrag till utvecklingen.

I september 2009 utfärdade kommissionen sin andra stora rapport om en konsekvent politik för utveckling. Rapporten täcker 12 politikområden som inverkar på utvecklingen: handel, miljö, klimatförändringar, säkerhet, jordbruk, fiske, globaliseringens sociala dimension, sysselsättning och drägliga arbetsvillkor, migration, forskning och innovation, informationssamhället, transport, energi. Ett annat

Förbättring av utbildningen i Indien

EU-finansiering på 200 miljoner euro under perioden 2001–2010 till ett landsomfattande program som startades av den indiska regeringen bidrar till att förbättra utbildningssystemet i Indien i syfte att detta ska ge alla barn åtta års grundläggande skolutbildning av god kvalitet.

Programmet genomförs i partnerskap med andra givare. Med hjälp av programmet har man fått ned antalet barn i åldrarna 6–14 år som inte går i skolan från 25 miljoner till 14 miljoner. Flickors tillgång till skolutbildning har förbättrats: 78 % av flickorna gick i skolan under perioden 2001–2006. 100 000 lärare har anställts, 77 342 skolor har byggts och andelen elever som går vidare från *primary school* (för elever i åldrarna 6–11 år) till *upper primary school* (för elever i åldrarna 11–14 år) har ökat från 75 % till 87 %.

Kommissionen fortsatte under 2009 att bemöda sig om att förbättra tillgången till och kvaliteten på uppgifter om hur arbetet i utvecklingsländerna med att uppnå millennieutvecklingsmålen fortskrider. Den har utfört undersökningar av sådana

⁴ Kommissionens, rådets och Europaparlamentets ordförande ställde sig bakom det europeiska samförståndet om utveckling i december 2005.

område där kommissionen eftersträvar positiva synergier med utvecklingsmålen är god förvaltning i skattefrågor.

Av rapporten framgår tydligt vilka kraftiga verkningar EU:s breda spektrum av policyer, processer och instrument har för utvecklingsländerna. På områdena forskning, miljö och energi har EU:s politik haft särskilt positiva verkningar. På forskningsområdet arbetar EU och utvecklingsländerna tillsammans på områden av intresse för utvecklingsländerna såsom hälso- och sjukvård och livsmedelstrygghet. Forskare från utvecklingsländer uppmanas att delta i unionens forsknings- och mobilitetsprogram. På miljöområdet har Europeiska unionen lagt sig i täten i fråga om skyddet av skogar runt om i världen: inom ramen för dess initiativ Flegt (*Forest Law Enforcement, Governance and Trade, skogslagstiftningens efterlevnad samt förvaltning av och handel med skog*) kommer EU endast att importera certifierat timmer från sina partnerländer, i syfte att bekämpa olaglig skogsavverkning. På energiområdet kommer det bindande målet (i direktivet om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor) att 20 % av gemenskapens bruttoenergianvändning ska tillgodoses genom energi från förnybara energikällor senast 2020 att stimulera exporten av biobränslen från utvecklingsländerna. Importörer av biobränslen kommer på basis av ett "hållbarhetssystem" att vara skyldiga att iaktta vissa miljökriterier och avlägga rapport om eventuella negativa ekonomiska och sociala verkningar i tredjeländer.

På grundval av de erfarenheter som vunnits och lärdomar fastställde rådet i november 2009 fem prioriterade frågor⁵ inom den befintliga ramen på 12 politikområden: handel och finansiella frågor, klimatförändringar, livsmedelstrygghet, migration, säkerhet.

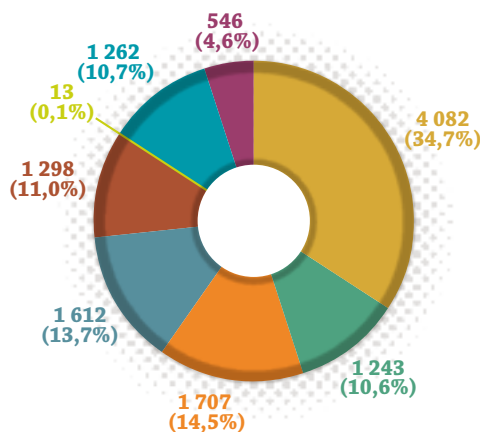
Ansträngningarna att göra EU:s externa politik mer utvecklingsinriktad måste åtföljas av en sund inhemsk politik i utvecklingsländerna. För EU är god samhällsstyrning av avgörande betydelse för fattigdomsbekämpning genom att man förbättrar investeringsklimatet och förvaltningen av de offentliga finanserna, minskar korruptionen, förbättrar förvaltningen i skattefrågor och uppbörden av skatt till förmån för utveckling samt genom en bättre fördelning av statsmakten på organ som motväger och kontrollerar varandra (för att stärka redovisningsskyldigheten och öka stabiliteten). Kommissionen är medveten om att förbättring av samhällsstyrningen är en intern process i varje land, men den är fast besluten att behandla frågan om demokratisk samhällsstyrning både som ett specifikt politikområde och som en övergripande fråga som rör alla program och sektorer. Den fortsätter t.ex. att regelbundet ta upp frågor som rör jämställdhet och kvinnors rättigheter i den politiska dialogen och dialogen om de mänskliga rättigheterna med partnerländerna. I vissa länder understöder kommissionen projekt som griper sig an frågan om barn som berörs av

våpnade konflikter och frågan om våld mot barn. Under 2009 anordnades för första gången en regional workshop om urbefolkningar, minoriteter och kastbaserad diskriminering, med inriktning på Syd- och Sydostasien. God samhällsstyrning och respekt för de mänskliga rättigheterna i partnerländerna bidrar inte bara till att förbättra kvaliteten på Europeiska unionens bistånd utan hör även till unionens grundläggande värden.

Biståndet från Europeiska unionen och medlemsstaterna – Högre belopp, bättre använt bistånd

Europeiska unionen och de 27 medlemsstaterna bekräftade under 2009 åter sin ställning som den största givaren av utvecklingsbistånd i världen. De svarade för mer än hälften (48,2 miljarder euro) av det globala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA)⁶. Enbart kommissionen på egen hand gjorde åtaganden för 12 miljarder euro och betalade ut 10 miljarder euro.

DIAGRAM 1 Offentligt utvecklingsbistånd (ODA), sektorsfördelning av medel
Åtaganden 2009 (miljoner euro)

- Social infrastruktur: utbildning, hälsa, vatten, statsförvaltning, civila samhället, övrigt
- Ekonomisk infrastruktur och tjänster: transport, kommunikation, energi, övriga tjänster
- Produktion: jordbruk, skogsbruk och fiske, industri, gruvarbete, byggnation, handel, turism
- Multisektoriellt/sectors-övergripande: miljö, övrigt
- Budgetstöd, livsmedelsbistånd, livsmedelstrygghet
- Skuldrelaterade åtgärder
- Katastrofbistånd, återuppbyggnadsstöd
- Övrigt/oallokerat: förvaltningskostnader, stöd till NGO, ospecificerat

ODA-medel som förvaltas av Europeiska kommissionen

⁵ Se meddelandet *En konsekvent politik för utveckling – Att upprätta den politiska ramen för en gemensam strategi på EU-nivå* (KOM(2009)458 slutlig).

⁶ EU15-medlemmarna av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling/kommittén för utvecklingsbistånd svarade för 56 % av det sammanlagda officiella utvecklingsbiståndet från alla medlemmar av kommittén.

Kommissionen fortsatte under 2009 sitt arbete med att göra biståndet mer effektivt. Den har stått i förgrunden för de initiativ som antagits av de högnivåforum för biståndseffektivitet som anordnats av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling/kommittén för utvecklingsbistånd (OECD/DAC). I syfte att öka takten i framstegen och kunna visa upp konkreta resultat före nästa högnivåforum (i Seoul 2011) har kommissionen fungerat som katalysator och samordnare för att förbättra synergierna mellan medlemsstaterna. Detta gjorde det möjligt för rådet att anta en operativ ram för biståndseffektivitet i november 2009. Denna är inriktad på tre prioriteter för biståndseffektivitet som man enades om vid det senaste högnivåforumet (i Accra 2008): minskning av fragmenteringen av biståndet genom arbetsfördelning mellan givarna, ökad användning av landspecifika system samt förbättring av kvaliteten på det tekniska samarbetet. Kommissionen antog en ambitiös handlingsplan för detta i januari 2009.

Kommissionen fortsatte under 2009 också med att ge företräde åt tillhandahållande av bistånd i form av budgetstöd (se avsnittet nedan). Den såg över sina förfaranden för tillhandahållande av tekniskt stöd i syfte att sådant stöd ska ge mer hållbara resultat. Kommissionen har nu ett närmare samarbete med andra givare än tidigare och delegerar rent av ansvaret för genomförandet av vissa EU-stödprogram till EU-medlemsstater. Europeiska unionen har i exceptionellt stor utsträckning omvandlat sitt bistånd till obundet bistånd och har även ändrat sitt sätt att se på villkorlighet och vidtagit åtgärder för att göra biståndet mer förutsebart och transparent.

Kommissionen har ett nära samarbete med internationella organisationer, särskilt med FN och Världsbanksgruppen. Under 2009 ingicks överenskommelser rörande ett sammanlagt belopp på 935 miljoner euro med FN-organen, vilket utgjorde ca 10 % av EU:s totala biståndsåtaganden under det året. Med Världsbanksgruppen ingicks överenskommelser rörande ett sammanlagt belopp på 469 miljoner euro. De internationella organisationerna förvaltar dessa medel i enlighet med sina egna förfaranden, men kommissionen företar kontroller av att medlen förvaltas på korrekt sätt i överensstämmelse med Europeiska unionens normer och i tillämpliga fall med dess förfaranden. Operativa avtal med specifikationer för sådana kontroller ingicks under 2009 med FN, Världsbanksgruppen och Internationella valutafonden. Avtalet med Internationella valutafonden gjorde det också lättare för kommissionen att samarbeta med fonden om program för bekämpning av penningtvätt.

Vad beträffar samarbetet mellan kommissionen och lokala myndigheter togs under 2009 de första stegen i genomförandet av den strategi som kommissionen fastlade i meddelandet *Lokala myndigheter: utvecklingsaktörer*⁷ från 2008. I december 2009 anordnades i Bryssel den första konferensen om decentraliserat samarbete ("Assizes of decentralised cooperation"), vid vilken mer än 300 företrädare för lokala

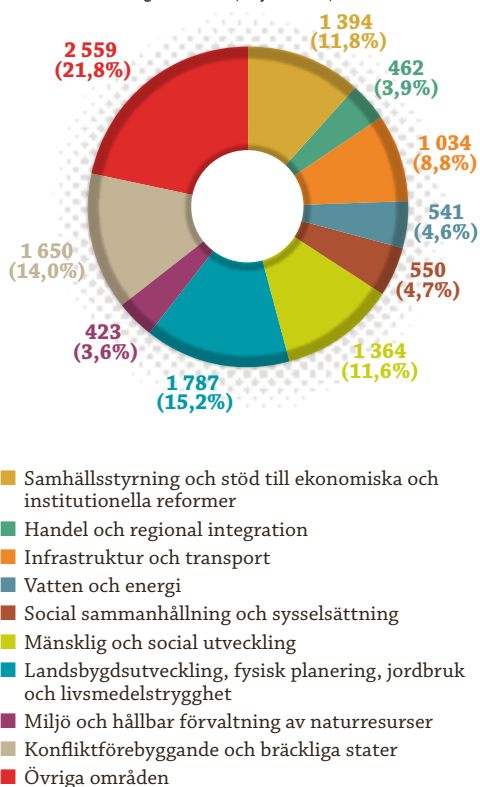
myndigheter i EU och utvecklingsländerna deltog. Under hela året drevs även samarbetet med icke-statliga aktörer vidare, såväl i fråga om deras involvering i fastläggandet av utvecklingsstrategier som i fråga om deras roll som ansvariga för genomförandet av utvecklingsåtgärder.

Tillhandahållande av budgetstöd

I överensstämmelse med principerna om att stärka det lokala ägarskapet, främja kapacitetsuppbyggnad i partnerländerna, anpassa biståndet till den nationella politiken och minska transaktionskostnaderna i tillhandahållandet av biståndet ger kommissionen företräde åt bistånd i form av budgetstöd.

Budgetstöd innebär att biståndsmedel överförs till statskassan i mottagarlandet under förutsättning att detta uppfyller de överenskomna villkoren för utbetalning av medlen. Under 2009 gjorde kommissionen åtaganden för 2,4 miljarder euro av EU:s biståndsmedel för externt samarbete⁸ i form av budgetstöd. Medlen tillhandahålls antingen som allmänt budgetstöd (general budget support, GBS), för att understödja genomförandet av den nationella utvecklingspolitiken/utvecklingsstrategin, eller som sektorsuppdelat budgetstöd (sectoral budget support, SBS), för att hjälpa partnerlandet att göra framsteg i en viss sektor.

DIAGRAM 2 Det europeiska samförståndet om utveckling – Områden som avser EU:s utvecklingssamarbete
Åtaganden 2009 (miljoner euro)

ODA-medel som förvaltas av Europeiska kommissionen

7 KOM(2008)626 slutlig, 8.10.2008.

8 Detta täcker endast det bistånd som förvaltas av Byrån för samarbete EuropeAid.

Under 2009 utgjordes ca 35 % av de sammanlagda nya budgetstödåtagandena av åtaganden i form av allmänt budgetstöd (GBS-åtagandena uppgick till 869 miljoner euro). Alla de 23 stödmottagarländerna var AVS-länder. Ca 10 % av de nya GBS-åtagandena under 2009 var avsedda för s.k. bräckliga stater (se även rutan nedan).

Kommissionens utnyttjande av SBS gick upp något under 2009: de sammanlagda nya SBS-åtagandena uppgick till 1,6 miljarder euro (vilket utgjorde ca 65 % av de sammanlagda nya budgetstödåtagandena under året). SBS användes för praktiskt taget alla nya budgetstödåtgärder utanför AVS-regionerna. I länderna i EU:s grannskap och i Sydafrika inriktades budgetstödåtgärderna på yrkesutbildning, reformer i den offentliga hälso- och sjukvården, förvaltning av vattenresurser (inbegripet hantering av avloppsvatten), transport-, miljö- och sysselsättningsfrågor samt primärutbildning. I Asien var alla åtaganden avsedda för det sociala området. I Latinamerika låg tyngdpunkten på utbildning och social sammanhållning. I AVS-regionerna inriktades SBS-åtgärderna huvudsakligen på traditionella sektorer (vägar, hälso- och sjukvård och utbildning), men dessutom tillkom några nya sektorer, såsom decentraliserat jordbruk och utveckling av mänskliga resurser.

På grundval av en presentation för OECD/DAC testar EU för närvarande en ny metod för utvärdering av budgetstöd. Under 2009 inleddes pilotutvärderingar i Tunisien, Mali och Zambia. Om resultatet av dessa utfaller positivt kommer en metod som medger användning av ett enhetligt utvärderingsförfarande i alla stödmottagarländer att vara tillgänglig i mitten av 2011.

Av de utvärderingar på lands- och regionnivå som kommissionen slutförde under 2009 framgår att övergången till budgetstöd hade positiva konsekvenser i nästan alla länder och regioner, t.ex. för dialogen med stödmottagarländerna, för samordningen mellan givarna och för policyreformerna och förvaltningen av de offentliga finanserna i stödmottagarländerna. Dessa slutsatser grundar sig emellertid på ett begränsat antal fall och kan inte anses ha någon allmän giltighet.

Förstärkning av systemet för förvaltning av de offentliga finanserna för att säkerställa att statsförvaltningen redovisar användningen av budgetmedel för

skattebetalarna i stödmottagarlandet och i Europeiska unionen fortsätter att vara en grundförutsättning för tillhandahållande av budgetstöd. Diagnosredskapet Pefa (*Public Expenditure and Financial Accountability*, offentliga utgifter och finansiell redovisningsskyldighet), som utvecklats av kommissionen i samarbete med Världsbanken och några andra organ, används för att fastställa referenspunkter för mätning av huruvida stödmottagarländerna gör framsteg med att förbättra sina system för förvaltning av de offentliga finanserna. Under tiden från juni 2005 till slutet av 2009 utfördes Pefautvärderingar i 105 länder, varav 62 AVS-länder. Dessa utvärderingar täckte i stort sett samtliga länder som kommer i åtnjutande av EU-finansierat budgetstöd.

I syfte att göra kommissionsanställda bättre på att utforma och genomföra program för budgetstöd hålls särskilda fortbildningskurser. Som regel får även tjänstemän från partnerländernas statsförvaltningar och anställda vid andra givarorgan än kommissionen delta i sådana kurser.

Enligt kommissionens uppfattning utgör budgetstöd den bästa formen av bistånd för vissa bräckliga stater som befinner sig i stadiet efter en konflikt eller annan kris, även om staterna i fråga inte formellt uppfyller kraven för att få budgetstöd. Kommissionen anser att budgetstöd kan främja stabilisering och förhindra att det ekonomiska och politiska läget försämras ytterligare. Under 2009 drog kommissionen därför upp nya riktlinjer för budgetstöd i syfte att anpassa kriterierna för beviljande av sådant stöd till bräckliga staters specifika situation. Till följd av detta kommer program för budgetstöd att utformas på så sätt att man begränsar riskerna samtidigt som man drar största möjliga fördel av de möjligheter som öppnar sig omedelbart efter en konflikt eller annan kris.

Läs mer i kapitlet "Budget support" i den fullständiga rapporten.

Resultatinriktat arbete

Kommissionen bemödar sig om att mäta verkningarna av utvecklings-samarbets-åtgärderna. Detta är en prioritet för alla givare och gör det möjligt att styra biståndet dit där det är som mest effektivt. Förr inriktade sig de flesta givare mer på input, utgifter och tekniska detaljer än på resultat, verkningar och hållbarhet. Mätning av projekts och programs resultat, verkningar och hållbarhet är av avgörande betydelse för att bedöma i vilken utsträckning biståndet verkligen bidrar till att undanröja fattigdomen.

Kommissionen har under de senaste åren försökt höja standarden när det gäller genomförandet av biståndet och i fråga om kvalitetskontroll, redovisningsskyldighet och uppföljning av resultat. Den har engagerat sig i reformer av sina processer i syfte att göra dessa enklare, mer inriktade på kvalitet och resultat och i högre grad förenliga med internationellt överenskomna mål om biståndseffektivitet. Den har också utvecklat mer dynamiska former av partnerskap med andra givare och med stödmotagare, förenklat sina förfaranden och gjort reglerna för tillhandahållande och genomförande av bistånd tydligare.

Under 2009 inriktades arbetet på följande:

- Genomförande av reformen av kommissionens tekniska samarbete med utvecklingsländerna, i syfte att förbättra biståndseffektiviteten. De centrala inslagen under året utgjordes av att ta fram vägledning och fastlägga ett system för uppföljning av resultaten av reformen.
- Antagande under året av en serie metodinstrument för att förenkla och effektivisera genomförandet av det externa biståndet från EU.
- Utveckling av kunskaperna och färdigheterna hos den personal vid huvudkontoret och delegationerna som är involverad i tillhandahållandet av det externa biståndet.
- Översyn av det viktigaste redskap för att trygga kvaliteten som kommer till användning i utformningsfasen av projektlivscykeln, en mekanism för kollegial granskning (peer review) som kallas oQSG (office Quality Support Group) och som under 2009 användes för nästan 100 % av projekten och programmen.

Inom ramen för kommissionens program för utvärderingar inleddes 19 nya utvärderingar under 2009. De viktigaste slutsatserna i slutförda utvärderingar är att programplaneringen, genomförandet och verkningfullheten i de flesta fall är bra. Effektivitet och hållbarhet betraktas fortfarande som de svagaste punkterna. EU-åtgärderna har förvisso positiva verkningar, men partnerländernas ägarskap bör stärkas.

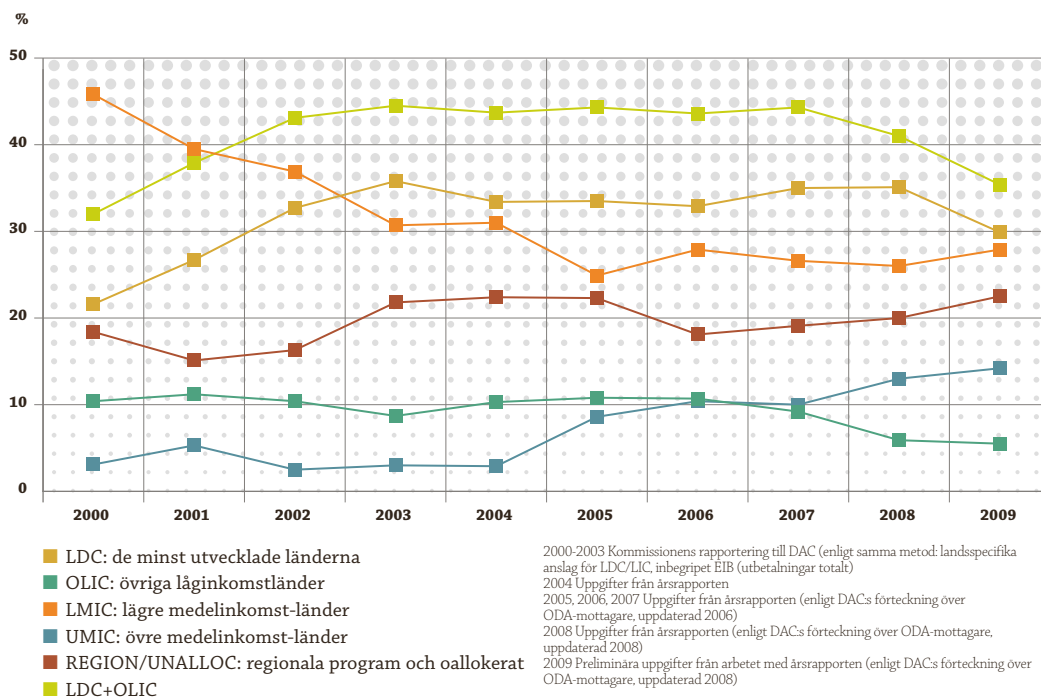
Under 2009 framställdes sammanlagt 1 548 rapporter från resultatorienterad övervakning (results-oriented monitoring, ROM), en ökning med 24 % i förhållande till 2008. Av rapporterna från 2009 framgår att projektresultaten på det hela taget förbättrades i förhållande till 2008.

Sammantaget har kommissionen handlat snabbt för att hantera de problem som orsakades av kriserna under 2008–2009 och för att se till att verkningarna av de medel som den sätter in maximeras. Europeiska unionen har visat prov på sin förmåga att innovera och att anpassa sina biståndsinstrument för att möta nya utmaningar. Dynamiken i denna process har skapat nya synergier och lett till mer slagkraftiga resultat.

Kommissionen kommer att fortsätta att arbeta för att se till att millennieutvecklingsmålen uppnås. Målen kommer att bli föremål för en större internationell översyn under 2010.

DIAGRAM 3 Fokus på bekämpning av fattigdom, 2000-2009
Nettoutbetalningar

Minskningen i ODA-procentsatsen för LDC beror delvis på uppgången i ODA-utbetalningarna totalt, särskilt för regionala program och oallokerat. Dessa program gynnar även de fattigaste länderna.

I den nya DAC-förteckningen, som gäller sedan 2008, har vissa OLIC klassificerats om som LMIC (Kamerun, Kap Verde, Indien, Moldavien, Mongoliet, Nicaragua och Republiken Kongo).

Europeiska kommissionen

Viktiga punkter — Årsrapport 2010 genomförandet av Europeiska unionens utvecklings- och biståndspolitik under 2009.
Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2010.

2010 — 16 s. — 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-16331-9
ISSN 1831-225X
doi:10.2783/4669

Ytterligare upplysningar om samarbetet med tredjeland:

Info Point samarbete med tredjeland

Publikationer, besök och konferenser
http://ec.europa.eu/europeaid/infopoint/index_en.htm

Europe Direct är en tjänst som hjälper dig att få svar på dina frågor om Europeiska unionen.

Gratis telefonnummer (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(* Vissa mobiltelefonoperatörer tillåter inte 00 800-nummer eller avgiftsbelägger dem.

Var får man tag i EU:s publikationer?

Publikationer för försäljning

- Via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
- I bokhandeln. Ange titel, förlag och/eller ISBN-nummer.
- Genom att kontakta ett av våra försäljningsombud. Deras kontaktuppgifter hittar du under "Försäljningsombud" på följande webbadress: (<http://bookshop.europa.eu>) Du kan också skicka ett fax till följande nummer:
+352 2929-42758

Kostnadsfria publikationer

- Via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
- Vid Europeiska kommissionens representationskontor och delegationer. Deras kontaktuppgifter hittar du på följande webbadress: <http://ec.europa.eu>. Du kan också skicka ett fax till följande nummer:
+352 2929-42758

